אין כמו יפו בנמל

דיוגי יפו

סיפור הישרדות

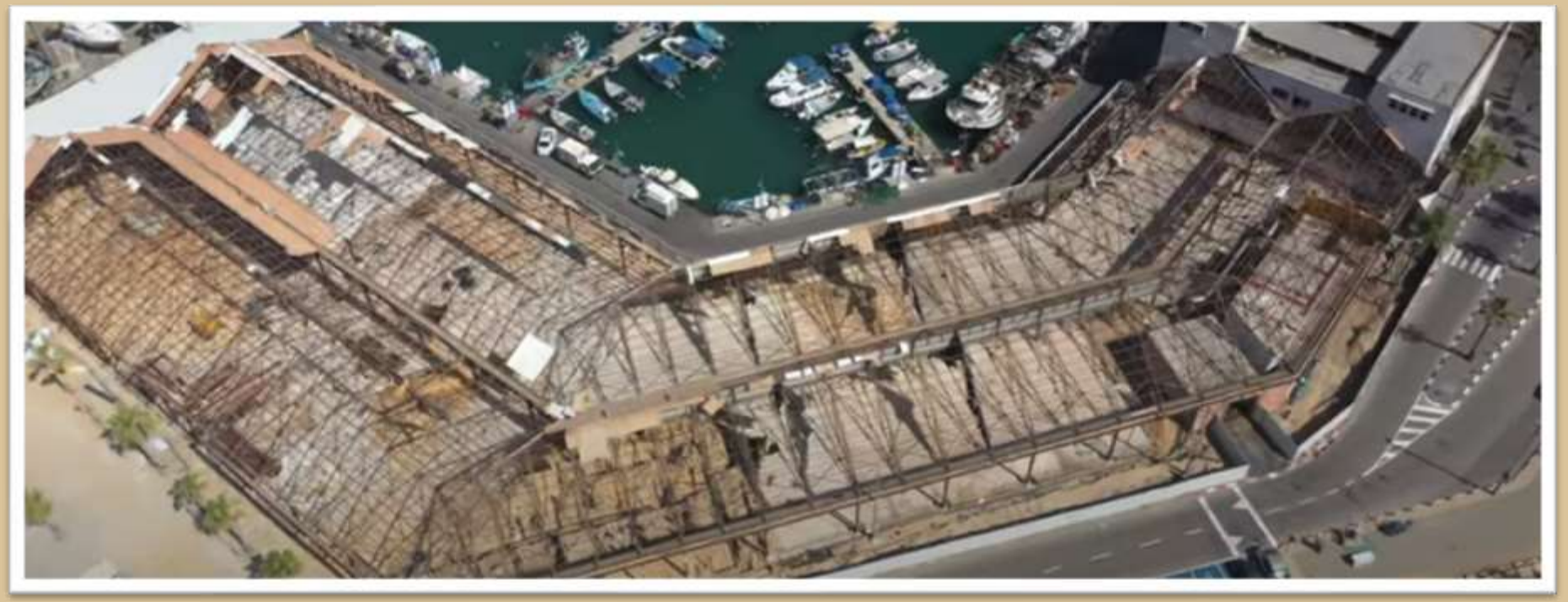

הסדרה הופקה ע"י
מתנדבי אבני מורשת

אבני מורשת

אין כמו יפו בנמל

במסגרת חידוש נמל יפו, האנגר 2 ייבנה מחדש תוך שימור הגג.
ההאנגר היה מקומם של הדייגים.
לפני למעלה מחמישים שנה הוקמו בו כ-20 מחסנים זה לצד זה.
המחסנים שמשו לאחסון ציוד הדייג וגם לשינה ומנוחה, כאשר חוזרים מהים. המחסנים אוישו על ידי הדייגים הוותיקים.

אין כמו יפו בנמל

לפני כשש שנים קבוצת אמנים, בשיתוף מינהלת הנמל, הוסיפה למחסנים שינוי מרענן: על כל דלת נוסף שמו של הדייג שבבעלותו המחסן, הוותק שלו בים, רישום של פניו ומתכון לדג, וכן ציור של צלחת ועליה דג. כל זה בעברית ובערבית ובתוספת מינימלית של צבע.
כל הציורים בתבנית אחידה.

אין כמו יפו בנמל

וכך: אבו סעדו, "מ-1948" "הכי ותיק בנמל", מציג מתכון של פלמידה ש"יוצא כמו כנפה". סעדו זיינב, "נולד בים" "דור שביעי למשפחת דייגים", מציג מתכון של פלמוד בטחינה. וגם נאג'י דעייף ("השף של הדייגים") וזכריה דעייף מציגים מתכונים של דניס ומרמיר שלא היו מביישים כל שף.

אין כמו יפו בנמל

הדלתות הוסרו. נמל יפו עובר שיפוץ מאסיבי. במסגרת השיפוץ יחודשו גם מחסני הדייגים ורציפי הסירות.
מאז סגירת נמל יפו וההחלטה להפוך אותו למרכז תיירות וספורט, נלחמים הדייגים על מקומם בנמל. נראה שהצליחו. לאחר השיפוץ הנוכחי שיארך כשנתיים וחצי, הדייגים יקבלו בהאנגר מחסנים חדשים, מחסני קירור, שוק דגים, משרד, מקלחות ועוד.
במהלך השיפוץ יקבלו מחסנים חלופיים וגישה נוחה אל המחסנים והמזחים.
נמל יפו יישמר נמל דייג פעיל.

אין כמו יפו בנמל

סעדו זיינב ממובילי מאבק הדייגים, דור שביעי למשפחת דייגים, התחיל את המאבק בגיל צעיר, כאשר נלחם דווקא באביו. אביו שלח אותו ללמוד בבית ספר אבל הוא אהב את הים. בגיל 10 "בנה" עם אחיו בן השמונה "סירה" מדלת של מקרר ויצא לים. כאשר אביו ראה את הילדים במים עם "סירתם", נכנע וצרף אותו לדיג.

סעדו, כמו דייגים אחרים, היה רוצה עתיד אחר לילדיו אבל כנראה יש איזשהו חיידק שדבק בצאצאיהם של דייגים והם ממשיכים בעקבות הוריהם.

אין כמו יפו בנמל

אבל, מלחמה חדשה עומדת בפתח מזה מספר שנים:
המלחמה על הדגה בחופי ישראל.

הדגה הולכת ומתמעטת. היטיב להציג זאת סלאמה זיינב, דייג קרוב לשישים שנה, בראיון לערוץ 11 ב-7.2.2016: בעבר היו דגים שרימפסים, קלמרי, סבידות, בורי, אינטיאסים, דאורים, פרידות, לוקוסים, עטעוטים, פלמידה לבנה.
היו דגים בחצי שעה 700-800 ק"ג בורי.
היום, לאחר 10 שעות – חוזרים עם חצי ארגז דגים. "אתה מרים רשתות, אתה זורק ריק ואתה מרים ריק".

אין כמו יפו בנמל

הים התיכון נתון לשינויים אקולוגיים (שינויי אקלים, פלישות של מינים זרים ועוד).
שטחי הדייג בים מצטמצמים בגלל קידוחי גז, הנחת תשתיות, שטחי שמורות טבע ועוד.

נתונים אלה לא ניתן לשנות. אבל הדגה מצטמצמת גם בגלל ניהול דיג כושל.
החברה להגנת הטבע פרסמה תוכנית כוללת לניהול הדיג בים התיכון בשיתוף אוניברסיטת תל אביב, מוזיאון הטבע ועוד גופים, בשם "הרפורמה לניהול הדיג בים התיכון 2015-2016".

אין כמו יפו בנמל

מסמך זה מפרט את הצעדים שיש לנקוט לצורך הצלת הדיג. בין היתר – איסור על דיג מכמורת (תוך פיצוי הדייגים), איסור דיג בעונת הרבייה, הגבלת כמות הדיג של דייגים חובבים – ועוד. וכמובן, הגברת האכיפה.

מובאות דוגמאות של ארצות אחרות שנקטו צעדים אלה בהצלחה.
לפי התחזית - אם יינקטו הצעדים המתאימים, ניתן להכפיל את כמות הדיג בים התיכון. המשמעות של אי נקיטת פעולה מידית – המשך הדרדרות הדיג.

אין כמו יפו בנמל

בכל מהלכי השיפוצים בנמל יפו מקפידים לשמר מבנים מהעבר. ייתכן שדלתות מחסני הדייגים ישמרו גם הן. מן הראוי לשמור על מקומם של הדייגים בתוך הנמל המתחדש. כך יישמר בנמל עוד ממד היסטורי ובוודאי שתתוסף לו הרבה צבעוניות.

אין כמו יפו בנמל

רבים מדייגי יפו הם ממשיכים של שושלת דייגים.
ימים יגידו האם יהיה מקום לדיג גם בדורות הבאים.

דיוגי יפו
סיפור הישרדות

יוצרי הסדרה: מתנדבי אבני מורשת, 2020
הפקה: ברוך ניב
תחקיר וכתיבה: שלומית הנמן
ייעוץ: ראובן אברמוביץ
גרפיקה: זאב הררי
תצלומים: אתר פיקיוויקי – אריאל מנור, זלר-זלמנסון, ראובן ברנר, ראובן אברמוביץ (מיזם התמונות לשימור מורשת נמל יפו והסביבה), Ynet

מקורות:

- ראיון עם סעדו זיינב
- מסמך "הרפורמה לניהול הדיג בים התיכון 2015-2016" – החברה להגנת הטבע